

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio quarta. vtrum assumpserit Christus sui corporis localem
circumscriptionem, & mutationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

Supponendum vero est, sermonem esse de voluntario, prout ab actu voluntatis humanae denominatio hanc sumi potest, nam secundum voluntatem diuinam constat, hos defectus fuisse voluntarios, cum in ipsa assumptione voluntaria corporis passibilis, tum etiam in se ipsis: quia dum Christus patiebatur, hoc ipsum diuina voluntas volebat & efficiebat, loquimur enim de innoxiiis & poenalibus defectibus, ut erant omnes Christi passiones. Respectu vero voluntatis humanae, dupliciter potest aliquid dici voluntarium, scilicet, vel ut effectus seu actus, cuius principium est voluntas, vel ut obiectum tantum, quod voluntas ipsa amat, seu acceptat, quamuis illius principium non sit. Denique voluntas humana Christi considerari potest, vel secundum naturales vires suas, vel ut instrumentum Verbi, habens vim ad efficienda opera, quae naturam superant.

Hi defectus
quomodo
Christo ne-
cessarii fue-
runt.

D. Tho.
M. 1. 1.
Alen.

Dico ergo primo, Supposita dispositione naturali, in qua corpus Christi passibile formatum est, & positae etiam aliis naturalibus causis, necessitate quadam naturali patiebatur Christus hos defectus, ut famem, sitim, &c. nec poterat eos per vires naturales humanae voluntatis impedire: & hoc modo dicitur Christus assumpsisse necessitatem subiaccēdē: his defectibus, & eodem sensu dicuntur necessarii. Hic est sensus D. Thomae hic, art. 4. & praeced. quaest. art. 3. in quo consentiunt Theologi in 3. dist. 15. & 16. Martini q. 11. Alexand. Alen. 3. p. q. 17. memb. 1. & hoc sensu videtur Damasc. contrariam sententiam ut haereticam damnare: videntur enim illi haeretici dixisse, tale fuisse corpus Christi, taliterque dispositum, ut etiam ab igne sibi applicato non necessario calefieret, etiam icluso miraculo, & ideo dicebant non paruisse naturae legibus. Quae sententia eo haeretica est, quod in re negat, corpus Christi vere fuisse passibile, unde ex contrario principio fidei, sufficienter probatur conclusio. Quae confirmatur, nam corpus Christi vere & naturaliter indiguit cibo & potu: quando ergo haec deerant, famem & sitim naturali necessitate sentiebat. Quare, quod quadraginta diebus fuerit sine cibo, in miraculis eius à Patribus numeratur. Unde etiam confirmatur: nam augmentum, & decrementum, & diuersarum ætatum successio ex naturali necessitate inuenta est in corpore Christi: ergo alteratio ex calore naturali, vel ex alimento, & aliis similes naturali necessitate fuerunt in ipso: ergo & naturales defectus, qui hinc sequuntur, ut famem, sitim, defatigatio, & denique mors naturaliter esset secuta, nisi per violentiam anticipata fuisset, ut August. docuit lib. 2. de peccatorum meritis, & remiss. c. 29. & D. Tho. in 3. dist. 16. q. 1. art. 2.

August.
D. Thom.
Quomodo
fuerint vo-
luntarii.

Dico secundo: Nihilominus hi defectus fuerunt Christo homini voluntarij: primo per modum obiecti voluntarie acceptati & amati, vel in ipsa met assumptione corporis passibilis, iuxta illud: Corpus autem adaptasti mihi, tunc dixit, ecce vnio, in capite libri scriptum est & me, ut facerem voluntatem tuam, Deus meus voluit, vel in singulis occasionibus, cum se offerebat opportunitas, vel necessitas sustinendi huiusmodi defectus. Secundo, per modum effectus, aliquo modo procedentis ab ipsa met voluntate Christi, vel quia occasiones, & causas huiusmodi defectuum voluntarie assumebat, ut cum ieiunabat, & usque ad defatigationem ambulabat: vel quia saltem ut instrumentum Verbi poterat has passiones impedire, & nolebat: & hic est sensus Damasceni secundo loco supra citato, & Sophronij in Epistola Synodali, quae refertur VI. Synod. Act. 11. D. Thomae hic, & aliorum. Quae doctrina, & per se satis probata est, & confirmari potest, quia Christus assumpsit hos defectus, ut per eos pro nobis satisfaceret: oportuit ergo, ut essent voluntarij, alias non fuissent ad satisfaciendum idonei.

Sophron.
VI. Synod.
D. Thom.

Et ex his sequitur primo, huiusmodi defectus seu passiones non fuisse Christo simpliciter coactas,

quia, licet essent contra appetitum naturae, & interdum contra naturalem aliquam displicentiam voluntatis, ut natura est: fuerunt tamen consentanei deliberatae, atque absolutae, & efficaci voluntati, à qua habet actio, ut sit voluntaria simpliciter, quamuis sit inuoluntaria aut violenta secundum quid, ut constat ex 3. Ethic. cap. 1. & 1. 2. q. 6. artic. 6. de quare plura dicemus inferius, quaestione 18. Secundo ex his intelligi & conciliari possunt varia Theologorum dicta: affirmant enim aliqui, Christum Dominum non fuisse ita subiectum necessitati harum affectionum, quin fuerit in eius voluntate positum illas non sentire, etiam si contraria agentia essent sufficienter applicata, quomodo loquitur Abulensis supra. Alij vero omnes contrario modo loquuntur. Sed primum est verum, considerata Christi voluntate, ut Verbi instrumentum est. Secundum vero, consideratis solum naturalibus viribus humanae voluntatis. Deinde dicunt aliqui, passiones has fuisse Christo voluntarias, solum voluntate concomitanti, ut Bonauent. Almain. & alij loquuntur, quod quidem est verum in aliquibus passionibus, & conderata voluntate Christi, solum iuxta vires naturales: nihilominus tamen, considerata illa voluntate ut instrumento Verbi, omnes defectus possunt dici voluntarij, etiam antecedenter, & multi eorum fuerunt eodem modo voluntarij, etiam respectu voluntatis per vires suas naturales operantis, ut explicatum est.

SECTIO IV.

Vnum assumpsit Christus sui corporalis localem circumscriptionem & mutationem.

Hæc quaestio in superioribus est virtute definita, & ideo fortasse à D. Thoma, & aliis antiquis Scholasticis praetermissa est, quia eo tempore non erat in dubium reuocata: nunc vero propter nouos nostri temporis hereticos necessario disputanda est, breuiter tamen iuxta scholasticum institutum. Dicunt ergo isti haeretici, non assumpsisse Christum Dominum corporis sui circumscriptionem, seu definitionem ad vnum locum, sed ex vi vnionis illi communicatum esse, ut sit vbique, sicut ipsa diuinitas, quamuis non in omnibus locis visibili modo apparuerit. Unde fit, consequenter eos esse dicturos, illud corpus nunquam fuisse vere, & in re ipsa localiter motum: quæquam enim in hoc loco interdum se ostenderit, & in alia occultauerit, nunquam tamen, vel priorem locum reliquit, vel nouum occupauit. Huius erroris primus autor cõfetur fuisse Iacobus Faber Stapulensis super 1. ad Cor. 12. vbi dicit: corpus Christi replere cælum & terram, & idem habet in c. 14. Ioan. Et ab hoc creditur hausisse hunc errorem Lutherus, quem sequutus est Brearius, Kemnitius, & alij huiusmodi, ut refert Præteolus, sub eorum nominibus, Lindanus Dialog. 2. Sanderus lib. 7. de visib. Monarch. hæres. 205. & 655. & Claud. de Sanct. in lib. de Eucharist. repetitione 4. & ex nostris optime, & nuperrime Robertus Bellarminus lib. 3. de Incarnat. cap. 1. Fundamentum horum hæreticorum fuit, quia ex vnione hypostatica consequi necessario putant, ut proprietates vnus naturæ, alteri communicatæ sint, non solum in concreto, respectu personæ, per communicationem idiomatum, sed etiam in abstracto, per realem communicationem proprietatū & naturarum inter se. Sed obseruandum est, hæreticos non eodem modo, neque cõstanter hunc errorem asseruisse: principio enim dixisse videtur, Christi humanitatē ab ipsa incarnatione, & ex vi vnionis habuisse hanc, quam vbiquitatem vocat: postea vero, quia videbatur hoc Scripturis repugnare, dixerunt, hanc vbiquitatem dupliciter haberi posse, primo quasi in radice, vel in actu primo, & hoc modo habuisse illam ab initio incarnationis: quod nihil

nihil aliud esse videtur, quam fuisse illi debitam hanc perfectionem ratione vnionis, quamquam propter statum corporis falsibilis re ipsa non statim communicata fuerit. Secundo ergo modo haberi potest hanc proprietatem actu, & in se ipsa, quod vocant ipsi, illam habere in actu secundo, non enim possunt hi termini in proposito habere alium sensum: quia in attributis, quæ non constituent in operatione, neque in principio illius, sed in aliqua formali perfectione, ut est hoc, de quo agimus, scilicet, immensitas, vel vbiuitas, actus secundus nihil aliud esse potest, quàm ipsum esse actuale, & formale talis perfectionis: hoc ergo modo dixerunt postea, vbiuitatem non esse communicatam humanitati Christi, vsque ad Resurrectionem, vel, vt alij tandem dixerunt, vsque ad Ascensionem.

Dico tamen primo, Christi humanitatem non esse nunc, neque vnquam fuisse vbiue, atque adeo corpus eius loco circumscribi, sicut alia. Quæ veritas, simpliciter loquendo, de fide est, & probatur primo, nam de tempore, quo fuit viator, dicitur Ioan. 6. Cum vidisset turbæ, quod Iesus non esset ibi, & cap. 11. Vbi sciat, quia non eram ibi. De tempore vero post mortem, & Resurrectionem dicitur Ioan. 16. Relinquo mundum, & vado ad Patrem, Marc. 16. Surrexit non est hic, & Act. 1. Assumptus est in celum, & infra. Sic venit, quemadmodum vidisset eum euntem in celum. Quod testimonium etiam de tempore post Ascensionem procedit, & Act. 2. dicitur, animam Christi aliquando fuisse in inferno, non tamen semper ibi mansisse, non ergo erat vbiue: & eodem modo dicitur in Euangelis, corpus depositum esse de Cruce, & positum in Sepulchro: & satis significatur, tunc alibi non fuisse. Respondent heretici, in his locis sermonem esse de existentia visibili corporis Christi in loco, & ideo negari fuisse alicubi, quia ibi non erat localiter, seu visibiliter: & eodem modo exponunt, ascendisse, vel descendisse, &c. Sed hæc fuga primo est contra vim & proprietatem verborum: secundo contra communem expositionem, & traditionem Patrum: tertio contra veritatem mysterij incarnationis Christi, sequitur enim, non vere, sed secundum apparentiam quandam fuisse factam, vt, v. g. sequitur, non vere fuisse inclusum Christi corpus in vero Virginis, neque vere ex illo per humanam Natiuitatem exiisse, neque vere fuisse ingressum ad discipulos, ianuam clausis: & alia similia, quæ sine vera loci mutatione, & reali existentia in vno, & non in alio, proprie ac vere intelligi non possunt. Quarto est in rigore contra veritatem illarum locutionum, non enim vere dici potest, Christum non esse hic, signata hostia consecrata, solum quia ibi non est visibiliter, seu localiter. Sed retorquent hoc argumentum heretici, nam Ioan. 16. dicit Christus, se relinquere mundum, & ire ad Patrem, quamuis reuera manserit in Eucharistia, ergo dicitur relinquere, solum quia visibiliter in mundo non mansit. Respondetur: illa verba proprie, & vere, & cum toto rigore intelligi, nam Christus, ascendendo in celum, vere reliquit mandum, illi autem reuera suam realem præsentiam, non solum secundum visibilem apparentiam, sed secundum realem existentiam in mundo: reliquit autem Christus mundum, seu existentiam in mundo, quod erat ex vi illius motus, & ascensionis: quod vero aliunde, scilicet, per illud mysterium, & alio modo in mundo manserit, est accidentiarum ad illorum verborum veritatem, & fortasse, quando Christus ascendit, pro illo tempore in nullo inferiori loco mansit, quia nulla tunc erat hostia consecrata: quamquam etiam hoc sit per accidens. Adde, illa verba satis proprie intelligi de morte: per quæ Christus proprietatem reliquit mundi, vt in eo non manserit secundum humanitatem.

Secundò arguuntur traditione Conciliorum, & Patrum, in VI. enim Synod. act. 11. expresse dicitur, assumptis Christum corporis circumscriptionem.

Fr. Suarez Tom. II.

hem, & in VII. Synod. act. 6. tom. 6. vbi damnatur VII. Synod. nonus canon Concilii abul Constantini, & ex professo varijs testimonijs Scripturæ probatur, Christum ante & post Resurrectionem fuisse loco secundum humanitatem circumscriptionem, & inferiorius act. 7. post fidei definitionem anathemate feriuntur, qui hoc negant: & in Concil. Lateranensi. sub Conc. Lat. Matth. 1. can. 4. Si quis non confiteretur Christum circumscriptionem corpore, & incircumscriptionem Deitate, condemnatus sit. Præterea ex Græcis Patribus Athanas. contra Arium, disputatione coram Probo, tom. 4. ex hac proprietate, corporis Christi veritatem confirmat, Cyril. Alexand. lib. 9. in Ioan. cap. 21. dicit, Christum corpore nobis abesse, & Diuinitate esse præsentem. Idem repetit lib. 11. cap. 21. & similia habet Cyril. Ier. Ierol. catechesi 14. & Theodor. dialog. 2. qui refert in eandem sententiam Gregor. Nissen. orat. contra Eunomium: & Damascenus 3. lib. de fide, ca. 7. Cav. ne, inquit, minuitur, & contrahitur, nam secundum diuinitatem, omnem refugit circumscriptionem: neque enim corpus vna cum diuinitate, qua incircumscriptionem, se porrigit, & extendit. Idem Damasc. orat. de Transfigurato. Corpus, inquit, illud sane circumscriptionem, & definitum erat: neque enim, cum in Thabor staret, extramontem pertingebat, at Deitas caput omnem excedebat, atque vltra omnia erat. Ex Latinis Aug. serm. 58. de Verbis Domini, circa illud Ioan. 14. Vado ad eum, qui misit me. Ibat, inquit, per id, quod in vno loco erat, manebat per id, quod vbiue erat, & tractat. 50. in Ioan. dicit, Christum nunc nobis esse absentem, & præsentem, quia suum, inquit, corpus intulit in celum, maiestatem non abstulit mundo. Idem epist. 57. ad Dardanum, & Ambros. lib. 2. de fide, cap. 4. in principio, Hieron. 3. to. epist. 148. ad Marcellam, quæ incipit, Magni nos prouocas questionibus, & Gregor. hom. 28. in Euangelia, tractans illud Ioan. 4. Erat quidam Regulus, &c. Corporalem, inquit, præsentiam Domini quærebat, qui per spiritum nusquam deerat: minus itaque, in illum credidit, quem non putauit posse salutem dare, nisi præsens esset & corpore. Idem docet Fulgen. lib. 2. ad Trasimundum cap. 17. & Vigilius, lib. 1. & 4. contra Eutychetem, & alij Patres frequenter, tractantes de Ascensione Christi Domini, & descensu ad inferos, & alijs similibus mysterijs.

Vltimo arguitur ratione, quia, vel hæc proprietatem communicata esset humanitati necessario ex vi vnionis, vel voluntarie: neutrum dici potest. Primum probatur primo, quia vnio hypostatica non requirit, vt proprietates vni⁹ naturæ communicentur alteri, nam hoc esset confundere naturas, & in errorem Eutychetis incidere, vt patet ex dictis quæstione secunda, disputatione septima, & in quæstione præcedenti, disputatione 31. in principio. Et probatur aperte, quia alias ex vi vnionis, humanitas etiam esset æterna, sicut dicitur esse immensa, & necessario existeret in omnibus temporibus, præteritis, & futuris, sicut dicitur esse in omnibus locis: similiter esset omnipotens, & alia quæ plane sunt impossibilia. Secundò, quia alias fatendum esset hæreticis, humanitatem à principio conceptionis esse vbiue, non tantum aptitudine, sed actu, quod multi eorum non audent concedere, quia repugnat veritati mysteriorum ad humanitatem pertinentium: quomodo enim vere mortuus esset, & descendisset ad infernum secundum animam, & non secundum corpus, iaculisset vero in sepulchro secundum corpus, & non secundum animam, nisi secundum eas partes circumscriberetur, aut definiretur loco, ita vt partes illæ inter se loco distarent? Tertio declaratur exemplo naturali, nam, licet materia capitis, v. g. sit substantialiter coniuncta toti animæ, non inde necessario sequitur, illam esse, vbiunque est anima. Secundum de voluntaria communicatione, facile excluditur, primo, quia communicatio huius vbiuitatis, prout ab ipsis hæreticis intelligi videtur, & cō

Yy 2 tradi-

Vbiuitas
ab hæreticis
ponitur, re-
pugnat rei
creata.

traditionem inuoluit, & ipsi mysterio Incarnationis repugnat, volunt enim, ipsammet immensitatem diuinitatis, formaliter communicari humanitati, & per se ipsam ita illam perficere, ut faciat illa ubique existere; quod plane intelligi non potest sine naturarum confusione, talique vnione, ut ex eis una natura resulteret. Quod si intelligant, humanitatem constitui ubique per quandam participationem creatam immensitatis Dei, ita tamen, ut aequae sit ubique, ac ipse Deus, adhuc mihi videtur omnino impossibile, quod affirmant; nam Deus ita est ubique, ut substantia eius sit quasi infinite diffusa, quod a nobis explicatur, vel in ordine ad spatia imaginaria, vel ad corpora, quae in maiori & maiori quantitate in infinitum creari possunt, in quibus omnibus Deus esse potest sine ulla sui mutatione: hinc enim aperre constat, ipsam diuinam substantiam ita in se esse, ut ita dicam dispositam, seu immensam, ut sit actu veluti infinite diffusa: hic autem modus immensitatis, & existendi ubique, cum in suo ordine sit actu infinitus, non minus repugnat corpori, quam infinita quantitas vel extensio.

Quod si tandem intelligant, humanitatem Christi ex speciali, & voluntario dono Dei esse ubique, id est in omnibus rebus creatis, quae intra finitum spatium terminantur: non intelligi hoc esse impossibile, aut implicare contradictionem, ut aperte ostendit. Eucharistiae mysterium: sicut enim nunc Christi humanitas realiter est praesens multis locis ita potuisset toti vniuerso fieri praesens: nullam enim maiorem repugnantiam inuoluit, imo ex illius mysterij posset in vniuerso orbe existere, si in omnibus partibus vniuersi esset materia, ex qua illud mysterium conficitur, & a debito ministro: conuenienti intentione forma applicaretur. Dicere autem, de facto ita esse, non solum est temerarium, quia est contra Patrum auctoritatem, & Theologorum omnium, & sine fundamento: sed etiam haereticum, quia est contra Scripturam, & contra alia mysteria fidei, ut explicatum est, & specialiter contra mysterium Eucharistiae, prout ab vniuersa Ecclesia intelligitur, quia, posita illa vbiuitate, non magis esset praesens corpus Christi in speciebus panis, quam in aliis rebus: neque quoad realem praesentiam magis sumeretur a nobis in Eucharistia, quam in communi cibo: unde ad illam efficiendam, nulla esset necessaria conuersio seu transubstantiatio, quae omnia sunt contra fidem. Unde concludo, Christi corpus tantum esse in caelo, & in Eucharistia; seclusoque eodem Eucharistiae mysterio, non solum non esse corpus Christi ubique, sed neque etiam esse alibi, quam in caelo: & contrarium asserere, esset magna temeritas, sine fundamento, & contra omnes Theologos in 3. d. 22. d. Tho. infra, q. 52. artic. 3. & 4. contra Gent. c. 49.

Sed contra primo, Verbum est ubique: ergo & Christus est ubique per communicationem idiomaticam, ut Patres communiter loquuntur, August. ser. 14. de Verb. Apostoli, & Chrysost. homil. 17. in ad Hebr. Ambros. lib. 7. in Luc. Hieronym. contra Vigilantium, & alij communiter: ergo & ipsa humanitas est ubique: probatur haec consequentia vltima, quia Christus ubique est homo. Respondetur ex S. Thoma, distinct. 22. quaest. 1. artic. 2. & aliis Theologis ibi, ut Christus dicatur esse ubique per idiomaticam communicationem, satis esse, ut ipsa persona sit ubique, sicut, ut dicatur eternus, satis est, ut ipsa persona aeterna sit. De illa autem propositione, *Christus ubique est homo*, si illud, *ubique*, cadat supra praedicatum, *homo*, D. Thomas dicit, in rigore esse falsam, quia praedicata formaliter tenentur: & ideo illud, *ubique*, cadit supra humanitatem ipsam, & significat, illam esse ubique, seu ubique copulari tali supposito. Sicut haec etiam est falsa propositio, *Christus ab aeterno est homo*, propter eandem rationem; & haec si-

militer *Anima, vbiunque est, informat manum*, & si vnus homo esset in pluribus locis, & in eis haberet proprietates diuersas, v. g. in vno albedine, & in alio nigredine, falsum esset dicere, illum vbiunque esse album: & nunc falsum est dicere, corpus Christi, vbiunque est, esse extensum in ordine ad locum. Quae omnia vera sunt, intellecta propositione in illo sensu, qui videtur maxime formalis, & rigorosus: sitamen aduerbium, praecise coniungatur cum subiecto, admitti potest illa locutio: sensus enim erit, hoc suppositum, quod est vbiunque, esse hominem, & de illo vbiunque existente vere dici posse esse hominem.

Sed contra secundo, quia Matth. vlt. dicit Dominus, *Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra*; ergo saltem ex tunc accepit hanc vbiuitatem, seu praesentiam in caelo, & in terra. Respondetur. Iam supra diximus, illam potestatem humanitati Christi communicatam, non esse ipsammet omnipotentiam Dei, sed quandam potestatem excellentiam in omnibus creaturas, quae non requirit realem praesentiam in omnibus creaturis: existens enim in caelo potest omnibus imperare, easque immutare, ut supra declaratum est.

Sed contra tertio, nam ad Ephes. 4. dicitur Christus ascendisse in caelum, ut adimpleret omnia; ergo saltem ex tunc cepit esse in omnibus rebus. Respondetur, satis ineptum esse, exponere hunc locum de corporali praesentia, ita ut Christus dicatur omnia impluisse, quia omnibus rebus cepit esse localiter praesens. Ut quid enim Christus ascendisset in caelum, ut inde veluti localiter se diffunderet, omnia repleat? vel si iam hoc modo replet omnia, non vere postea descendet ad iudicium, ut dicitur Act. 1. Ascendit ergo Christus, ut adimpleret omnia, id est, ut suam peregrinationem concluderet, ac terminaret, ut ait S. Thom. Vel, ut adimpleret omnia, de quibus de illo praedicta erant, ut Chrysost. & Hieronym. exponunt, iuxta communem phrasin Scripturae, ut Hier. Luc. 24. *Necesse est implere omnia, quae scripta sunt de me*. Luc. 24. Vel tertio, ut rerum omnium testimonio se dominum vniuersorum ostenderet, ut exponit Bernard. Bernol. serm. 2. de Ascensione. Vel quarto, ut inde impleret Ecclesiam donis gratiae, & Spiritus sancti, ut dicit Ambr. epist. 16. Vel denique, si velim us hoc ad locum praesentiam referre, exponi potest, ut impleret omnia non simul, sed successiue, neque existendo in omnibus indiuiduis locis, sed in omnibus partibus mundi, nunc in terra, postea in aere, ac tandem in caelo, ut videtur Oecumenius exponere.

Dico secundo, Christum secundum corpus vere fuisse localiter motum. Haec conclusio habetur in terminis in VI. Synod. Act. 11. & sequitur euidenter ex praecedenti, & eisdem testimoniis, & rationibus probanda est: solum eam distingo, ut exponam difficultatem hic occurrentem, scilicet, quo modo potuerit Christus secundum humanitatem substantia liter vnitam Verbo mutare locum, nulla facta in Verbo mutatione. Dicitur fortasse, hoc ideo fieri potuisse, quia Verbum est ubique, non autem humanitas. Sed in hoc est difficultas, quia, cum humanitas sit substantialiter vnita Verbo existenti in hoc loco, non videtur fieri posse, ut haec humanitas transferatur ab vno loco in alium, nisi vel simul secum quasi deferat Verbum sibi vnitum, & consequenter Verbum ipsum per accidens moueatur, vel ipsa vnio ad Verbum quasi continue dissoluatur ab ipso Verbo, prout est in illo loco: & iterum fiat in eodem Verbo, prout est in alio. Exemplo res explicatur, nam licet tota anima sit in singulis partibus corporis, si tam intelligamus, parit vnā moueri ad locum alterius per penetrationem, nihilominus intelligamus animam per accidens moueri simul cum parte mota, propter vnionem substantialem indissolutam, quamuis in alia parte tota anima existeret. Aliud exemplum est

*Vbiuitate
prout dicit
esse in omni-
bus creatu-
ris humani-
tati Christi
tribueret ha-
reticum est.*

D. Thom.

Obiectio.

*August.
Chrysost.
Ambr.
Hieron.*

Respons.

D. Thom.

Haec propo-

sitio, Chri-

stus ubique

est homo,

quonodo

intelligenda

nam si hostia consecrata circulari motu intra suam sphaeram mouetur, corpus Christi per accidens mouetur, propter vnionem eum speciebus, quamuis totus sit praesens in toto illo loco, & totus in qualibet parte. Respondetur, sicut Verbum diuinum vbiq; est vnum & indiuisibile, ita vnionem humanitatis ad ipsum, vbiq; existat, eandem omnino esse: vnde, sicut corpus, vel humanitas mutat locum, ita secum deferit illam vnionem ad Verbum; & ita, immanente proxius eadem vnione, intelligitur fieri mutatio in humanitate, nulla facta mutatione in Verbo. Et exempla adducta potius valent ad hoc confirmandum, quam ad impugnandum, quia anima non potest moueri ad locum in quo antea erat, cum non intelligatur in eodem loco bis esse, etiam si forte in eodem loco informet duas materias, se penetrantes secundum locum. Et eodem modo corpus Christi Domini, in casu posito non mouetur per accidens, quia semper retinet eandem praesentiam secundum se totum, & secundum omnes partes suas ad species, & ad omnes partes earum, & eandem relationem distantiae & propinquitatis ad cetera corpora.

Dices, ergo per eommunicationem idiomatum concedi posset, Verbum aut Deum esse mutatum, quando Christus mutatus est. Aliqui respondet, hoc posse, & debere concedi in determinatis seu specificis mutationibus: sic enim dicim⁹, Deum ambulasse, passum esse, ascendisse, &c. quia istae locutiones nihil inuoluunt, aut requirunt ad suam veritatem, quod repugnet Verbo secundum se: quia satis est, vixilla praedicata conuenienter personae ratione alicuius naturae, & ex ipsis terminis satis indicatur, illa non dici de Verbo secundum se, sed ratione naturae assumptae: at vero sub generali nomine mutationis, negant illam locutionem: quia non est vitata a Patribus, & Conciliis. Mihi tamen videtur, esse ambiguam & distinguendam, ne videatur significare, Deum in se ipso mutatum esse ratione huius mysterij: nam in hoc sensu falsa est, & negatur a Patribus; si tamen sit sermo de sola communicatione idiomatum, propter mutationem factam in humanitate iam vnita Verbo, vera est propositio, vt argumentum probat, neque habet maius inconueniens, quam quod Deus sit mortuus, vel genitus ex virgine.

QVÆSTIO XV.

De defectibus animæ, à Christo assumptis, in decem articulos diuisa.

Einde considerandum est de defectibus pertinentibus ad animam.

Et circa hoc queruntur decem.

Primo, vtrum in Christo fuerit peccatum.

Secundo, vtrum in eo fuerit fomes peccati.

Tertio, vtrum in eo fuerit ignorantia.

Quarto, vtrum anima eius fuerit possibilis.

Quinto, vtrum in eo fuerit dolor sensibilis.

Sexto, vtrum in eo fuerit tristitia.

Septimo, vtrum in eo fuerit timor.

Octauo, vtrum in eo fuerit admiratio.

Nono, vtrum in eo fuerit ira.

Decimo, vtrum simul fuerit viator & comprehensor.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Christo fuerit peccatum.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit peccatum. Dicitur enim in Psal. 21. Deus meus respice in me, quare me dereliquisti, longe à salute mea verba delictorum meorum. Sed haec verba dicuntur ex persona i-

psius Christi, vt patet ex hoc, quod ipse ea in cruce protulit. Ergo videtur, quod in Christo fuerint delicta.

2. Præterea, Roma. 5. dicit Apostolus, quod in Adam omnes peccauerunt: quia, scilicet, in eo originaliter fuerunt. Sed Christus etiam originaliter fuit in Adam. Ergo in eo peccauit.

3. Præterea, Apostolus dicit Heb. 2. quod in eo, in quo Christus passus est & tentatus, potens est & his, qui tentantur, auxiliari. Sed maxime indigebamus auxilio eius contra peccatum. Ergo videtur, quod in eo fuerit peccatum.

4. Præterea, Secundæ ad Cor. 15. dicitur, quod Deus eum, qui non nouerat peccatum, scilicet, Christum, pro nobis peccatum fecit. Sed illud vere est, quod à Deo factum est. Ergo in Christo vere fuit peccatum.

5. Præterea, Sicut Aug.⁸ dicit in libro de Agone Christiano, in homine Christo se nobis ad exemplum vita præbuit Filius Dei: sed homo indiget exemplo, non solum ad recte viuendum, sed etiam ad hoc, quod poeniteat de peccatis. Ergo videtur, quod in Christo debuerit esse peccatum, vt, de peccatis poenitendo, poenitentia nobis daret exemplum.

Sed contra est, quod ipse dicit Ioannis 8. Quis ex vobis arguet me de peccato?

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, Christus suscepit defectus nostros, vt pro nobis satisfaceret, & vt veritatem humanæ naturæ comprobareret, & vt nobis fieret exemplum virtutis. Secundum quæ tria manifestum est, quod defectum peccati assumere non debuit. Primo quidem, quia peccatum nihil operatur ad satisfactionem, quinimo virtutem

satisfactionis impedit: quia, vt dicitur Eccles. 34. dona iniquorum non probat altissimus. Similiter etiam ex peccato non demonstratur veritas humanæ naturæ: quia peccatum non pertinet ad humanam naturam, cuius Deus est causa: sed magis est contra naturam, per seminationem diaboli introductum, vt Damasc.⁸ dicit. Tertio, quia peccando exemplum virtutis probare non potuit, cum peccatum contrarietur virtuti. Et ideo Christus nullo modo assumpsit defectum peccati, nec originalis, nec actualis, secundum illud, quod dicitur 1. Pet. 2. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut Dam.⁸ dicit in lib. 3. ostendit, lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 20.

Ad secundum dicendum, quod, sicut Dam.⁸ dicit in lib. 3. ostendit, lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 20. duplitem dicitur aliquid de Christo. Vno modo secundum proprietatem naturalem & hypostaticam: sicut dicitur quod Deus factus est homo, & quod passus est pro nobis. Alio modo secundum proprietatem personalem & habitudinem, prout, scilicet, aliqua dicuntur de ipso in persona nostra, quæ sibi secundum se nullo modo conueniunt. Vnde & inter septem regulas Ticonij, quas Aug.⁸ ponit in 3. de Doctr. Christi, anaprima ponitur de Domino & eius corpore: cum, scilicet, Christi & Ecclesiæ vnica persona estimatur. Et secundum hoc Christus ex persona membrorum suorum loquens, dicit, Verba delictorum meorum, non quod in ipso capite delicta fuerint.

Ad secundum dicendum, quod, sicut dicit Aug.⁸ 10. super Gen. ad literam, non eodem omni modo Christus fuit in Adam & aliis Patribus, quo nos ibi fuimus. Nos enim fuimus in Adam secundum seminalem rationem, & secundum corpulentiam substantiam: quia, scilicet, (vt ipse ibidem dicit) cum sit in semine, & visibilis corpulentia, & inuisibilis ratio, vtrumq; currit ex Adam.

Sed Christus visibilem carnis substantiam de carne Virginis sumpsit, ratio vero conceptionis eius, non à semine virili, sed longe aliter, ac de super venit. Vnde non fuit in Adam secundum seminalem rationem, sed solum secundum corpulentiam substantiam. Et ideo Christus non accepit actiue ab Adam humanam naturam, sed solum materialiter sumpsit corpus ex limo terræ, actiue autem à Deo. Et propter hoc Christus non peccauit in Adam, in quo fuit solum secundum materiam.

Ad tertium dicendum, quod Christus ex sua tentatione, & passione nobis auxiliatus est, pro nobis satisfaciendo: sed

17 3 pecca-